

Handicappolitik for Vallensbæk Kommune

Indholdsfortegnelse

1. Forord	3
2. Målsætninger	3
2.1 Samarbejde	3
2.2 God service	3
2.3 Tilgængelighed.....	4
2.4 Børn	4
2.5 Uddannelse.....	4
2.6 Adgang til arbejde	5
2.7 Fritid, idræt og kultur.....	5
2.8 Bolig	5
2.9 Kvalitet	5
3. Baggrund og værdigrundlag	6
3.1. Baggrund	6
3.2.1 Respekt for den enkelte.....	6
3.2.2 Lige muligheder.....	6
3.2.3 Åbenhed.....	6
3.2.4 Sociale netværk	6
3.2.5 Løbende forbedring	7
3.3 Overordnede målsætninger.....	7
3.4 Indsatsområder.....	7
3.5 Generelle mål	7
4. Vision for handicappolitikken	7
5. Principper	8
5.1 Kompensationsprincippet.....	8
5.2 Ligebehandlingsprincippet	8
5.3 Sektoransvarlighedsprincippet.....	8
5.4 Solidaritetsprincippet	8
6. Opfølgning	8
Bilag I.....	9
Bilag II.....	11
Bilag III.....	12

1. Forord

Handicappolitikken for Vallensbæk Kommune er blevet til i et samarbejde mellem handicaprådet i Vallensbæk Kommune og Kommunalbestyrelsen.

Intentionerne har været både at fastlægge, hvordan Vallensbæk Kommune ønsker at arbejde med handicappolitik, at skabe øget opmærksomhed om området og at få et redskab og en ledetråd for både kommunale folkevalgte, handicaprådet, kommunens medarbejdere, samarbejdspartnere, leverandører samt kommunens borgere omkring løsning af handicappolitiske udfordringer.

Vallensbæk Kommune og Ishøj Kommune har indgået et forpligtende samarbejde på en række områder, herunder handicapområdet for både børn og voksne. Det betyder, at det er Ishøj Kommune, der udfører en stor del af opgaverne omkring handicappede, blandt andet hjælpemidler og dag- og døgntilbud til handicappede.

Det er vores holdning, at borgernes liv og velfærd er et fælles ansvar. Alle borgere skal have mulighed for at være en del af lokalsamfundet og fællesskabet. Vi vil aktivt arbejde for at skabe lighed, og for at borgere med nedsat funktionsevne bliver inddraget i lokalsamfundets fællesskab og fremtid på lige fod med alle andre borgere i Vallensbæk Kommune inden for de aftalte rammer.

2. Målsætninger

2.1 Samarbejde

Vallensbæk Kommune vil skabe gode rammer for samarbejdet mellem dig, Vallensbæk Kommune og Ishøj Kommune.

- I kontakten med Vallensbæk Kommune og Ishøj Kommune skal du opleve, at formidlingen er tilgængelig, forståelig og koordineret.
- Vallensbæk Kommune og Ishøj Kommune vil give dig fyldestgørende information om dit ansvar og dine rettigheder.
- Vallensbæk Kommune eller Ishøj Kommune vil skabe klarhed over forløbet af din sagsbehandling ved at informere om procedurer, ansvarshavende og tidsramme.
- Vallensbæk Kommune eller Ishøj Kommune vil inddrage dine pårørende i det omfang, du selv ønsker det i din sagsbehandling.
- Vallensbæk Kommune eller Ishøj Kommune vil bidrage til at skabe muligheder for, at dine pårørende kan bidrage i det omfang, det vil være med til at øge dine muligheder. Dette gælder også i relation til din sagsbehandling.

2.2 God service

Kompetence og god koordination skal skabe grundlaget for en god service.

Du skal som borger med et handicap i Vallensbæk Kommune:

- opleve kvalitet og koordinering af den samlede indsats og opleve, at du henvender dig til *din* kommune og dennes samarbejdspartnere – herunder Ishøj Kommune
- opleve at indsatsen ydes af imødekommende og kompetente medarbejdere, der giver dig den optimale vejledning
- opleve at Vallensbæk Kommune eller Ishøj Kommune finder de bedst mulige løsninger for dig, der er fagligt og økonomisk forsvarlige, i samarbejde med relevante aktører.

2.3 Tilgængelighed

Der er vigtigt at kunne bevæge sig rundt i samfundet med et handicap.

- Du skal have gode muligheder for at færdes i de institutioner, som har til huse i de kommunale bygninger.
- Vallensbæk Kommune arbejder løbende på at forbedre din adgang til det offentlige rum og de kommunale bygninger.
- Vallensbæk Kommunes planlægning i forhold til anlæg og bygninger skal tilrettelægges med henblik på at opnå størst mulig uafhængighed, bevægelsesfrihed og sikkerhed for dig med et handicap.
- Vallensbæk Kommune vil gøre opmærksom på handicappede borgeres behov, når der ansøges om tilladelser i forbindelse med bygge- og renoveringsprojekter.

Via oplysning og information skal kendskabet til handicapområdet og dine muligheder som borger med et handicap udbredes.

- Vallensbæk Kommune vil øge din viden om dine muligheder inden for kultur, fritid og beskæftigelse.
- Du skal informeres om initiativer, der iværksættes, via lokale medier.
- Vi vil fremme dine muligheder for at skabe sociale netværk og derved fremme videns- og ideudveksling mellem dig og andre borgere med handicap.

2.4 Børn

Børn med særlige behov som følge af handicap skal sikres de bedste muligheder. Det er Ishøj Kommune, der er udførende på en del af dette område.

- Du vil som forælder blive informeret og medinddraget i løsninger og udviklingen af muligheder, planlægning og opfølgning for dit barn.
- Vallensbæk Kommune vil sikre, at daginstitutioner, klubber og skoler har så stor en grad af kompetencer og tilgængelighed, at dit barn får størst muligt udbytte af sit ophold i institutionerne.
- Vallensbæk Kommune påtager sig et særligt ansvar for at hjælpe dig som forælder med at skaffe information og overblik.
- Hvis dit barn ikke kan deltage i almindelige kommunale tilbud, undersøges og tilbydes relevante specialtilbud med høj grad af faglighed for at sikre dit barn de bedste udviklingsmuligheder.

2.5 Uddannelse

Du skal som borger med handicap sikres adgang til uddannelse i lighed med andre.

- Vallensbæk Kommune har særligt fokus på, at alle skal have mulighed for at få en uddannelse.
- Vallensbæk Kommune vil støtte dig i dine muligheder for at tage en ungdomsuddannelse. Er det nødvendigt, vil et særligt tilrettelagt forløb blive tilpasset dig.
- Hvis du har fået et handicap senere i livet, vil vi støtte dig i muligheden for uddannelse eller undervisning, der gør dig i stand til at fungere optimalt og om muligt fastholde din tilknytning til arbejdsmarkedet.

2.6 Adgang til arbejde

Du skal som borger med et handicap sikres adgang til arbejdsmarkedet i lighed med andre.

- Vallensbæk Kommune lægger stor vægt på at understøtte dine muligheder som handicappet for at være en del af arbejdsmarkedet.
- Vallensbæk Kommune vil sikre dit behov for nødvendig kompensation i form af arbejdspladsindretning, personlig assistance eller andet, der kan understøtte din ansættelse på normale vilkår.
- Hvis dine muligheder for beskæftigelse på almindelige vilkår er udtømt, vil du blive støttet i mulighed for beskæftigelse på særlige vilkår i private eller offentlige virksomheder.
- Vallensbæk Kommune vil bestræbe sig på at være et godt forbillede for rummelighed på arbejdsmarkedet.

2.7 Fritid, idræt og kultur

Du skal have gode muligheder for oplevelser og aktiv deltagelse i kommunens fritids-, idræts- og kulturliv

- Du skal som handicappet tilbydes et varieret udbud af fritids- og kulturaktiviteter. Vallensbæk Kommune tilstræber den størst mulige deltagelse for dig i de eksisterende tilbud med børn og unge med handicap.
- Hvis der ikke eksisterer tilbud i kommunen, eller der ikke kan etableres tilbud, der modsvarer dine behov som handicappet, vil Vallensbæk Kommune gøre hvad den kan for at give dig adgang til tværkommunale tilbud.

2.8 Bolig

Vi gør vores bedste for, at din bolig opfylder dine behov som borger med et handicap. Det er Ishøj Kommune, der er udførende på dette område.

- Du skal som borger med et handicap tilbydes relevante botilbud eller bofællesskaber, hvis du har behov for det og ikke kan bo i en almindelig bolig.
- Ishøj Kommune vil skabe så gode rammer som muligt for fællesskab og samvær i dit botilbud eller bofællesskab.
- Som beboer i et botilbud eller bofællesskab skal du opleve, at vi yder den nødvendige personalestøtte.
- Ishøj Kommune vil understøtte dit behov for indretning af din almindelige bolig, så du som borger med et handicap har mulighed for at blive boende i denne længst mulig.

2.9 Kvalitet

Vi ønsker at vide, hvordan du oplever kvaliteten i handicappolitikken.

- Vi vil på en uafhængig, synlig og relevant måde indhente din mening, eller - hvor det er relevant - dine pårørendes, og vurdere resultaterne.
- Vi vil anvende resultaterne til løbende at udvikle, forbedre og tilpasse Vallensbæk kommunes indsats for at opfylde dine behov bedst muligt.

3. Baggrund og værdigrundlag

3.1. Baggrund

Handicappolitikken i Vallensbæk Kommune omfatter alle områder i kommunen, og den tager udgangspunkt i FN's standardregler om lige muligheder for handicappede.

3.2.

Vallensbæk Kommune ønsker med denne handicappolitik:

- at markere sig som en handicapvenlig kommune
- at udbygge samarbejdet med kommunens handicappede borgere
- at forbedre den daglige løsning af opgaver omkring handicappede borgere, herunder at sikre et koordinerende og tværfagligt samarbejde med og omkring den enkelte borger
- at kvalitetssikre den fremadrettede planlægning
- at udbygge personalets viden om handicapforhold

Vallensbæk Kommune ønsker at synliggøre handicapområdet i hele kommunen. Alle medarbejdere skal kende de overordnede målsætninger og aktivt tænke handicapområdet ind i det løbende arbejde.

Vallensbæk Kommune ønsker at arbejde ud fra følgende værdier:

3.2.1 Respekt for den enkelte

For Vallensbæk Kommune er det værdifuldt,

- at den enkelte borger mødes med respekt og oplever ligeværdighed
- at der tages hensyn til borgerens livssituation og personlige integritet
- at en borger med et handicap anses for at være en ressource, hvis evner og kompetencer skal udvikles og bruges
- at sikre særlig fokus på børn og unge med handicap

3.2.2 Lige muligheder

For Vallensbæk Kommune er det værdifuldt,

- at der er fokus på, og at der arbejdes målrettet og løsningsorienteret mod, at barrierer nedbrydes, så borgere med handicap opnår samme muligheder for at deltage i samfundslivet, som øvrige borgere
- at borgere med handicap har samme pligt til at tage ansvar for eget liv som kommunens øvrige borgere
- at borgere med handicap og deres netværk inddrages mest muligt

3.2.3 Åbenhed

For Vallensbæk Kommune er det værdifuldt,

- at en borger med handicap mødes af medarbejdere med åbenhed, imødekommenhed og nærvær.
- at rummelighed og forståelse for forskellighed er en selvfølge og gælder for alle kommunens medarbejdere

3.2.4 Sociale netværk

For Vallensbæk Kommune er det værdifuldt,

- at sikre livskvaliteten ved at understøtte sociale netværk og familiemæssige relationer
- at sikre egnede samlingslokaler for handicappede

3.2.5 Løbende forbedring

For Vallensbæk Kommune er det værdifuldt,

- at der fastsættes målsætninger og indikatorer for en veldefineret periode
- at dette afspejles i politikker for andre områder, i samarbejdsaftaler og standarder for samarbejder, leverandøraftaler
- at der løbende følges op og evalueres på disse, og at de handicappede borgere bliver involveret i dette
- at resultaterne målrettet og synligt bruges til udvikling og forbedring af hjælpeforanstaltninger for handicappede borgere, uddannelse af personale og Vallensbæk Kommunes handicappolitik

3.3 Overordnede målsætninger

Vallensbæk Kommunes overordnede målsætning er, at handicappede inden for de aftalte rammer skal kunne deltage som borgere i kommunen på lige fod med de øvrige borgere. Fysisk tilgængelighed og adgang til information er vigtige forudsætninger for dette.

3.4 Indsatsområder

Handicapområdet skal indarbejdes og synliggøres i forbindelse med den årlige vedtagelse af indsatsområder.

3.5 Generelle mål

Den enkelte medarbejder skal inden for sit arbejdsområde have kendskab til kommunens handicappolitik.

Hvor det er nødvendigt for at imødekomme hensynet til handicappede borgere, nedsættes arbejdsgrupper på tværs af arbejdsområder.

Handicaporganisationer eller grupper af borgere indgår som en naturlig samarbejdspartner i relevante sager.

Den enkelte handicappede skal ved henvendelse til Vallensbæk Kommune kunne få kommunale oplysninger i en for borgeren tilgængelig form.

Handicaprådet behandler ikke personsager.

4. Vision for handicappolitikken

Det er Vallensbæk Kommunes vision, at handicappede borgere

- kan deltage i samfundslivet på lige fod med kommunens øvrige borgere og med samme kvalitet
- opnår ligestilling i rettigheder, muligheder, velfærd og levevilkår
- reelt oplever en tilværelse så tæt på "det normale" som muligt, oplever fleksibilitet, valgfrihed, værdighed, accept og respekt og føler sig betydningsfuld i samspillet med andre mennesker

Desuden søger kommunen gennem egen praksis, for eksempel som arbejdsgiver eller som arrangør af møder og kulturelle aktiviteter, at demonstrere kommunens opmærksomhed på de handicappede.

5. Principper

Handicappolitikken i Vallensbæk Kommune er baseret på de fire grundprincipper i dansk handicappolitik – bilag III

5.1 Kompensationsprincippet

Borgere, som har en funktionsnedsættelse, skal tilbydes ydelser og hjælpeforanstaltninger i respekt for mindste indgrebsprincippet med det formål at afhjælpe eller begrænse konsekvenserne af den nedsatte funktion mest muligt.

5.2 Ligebehandlingsprincippet

Borgere med funktionsnedsættelse skal sikres lige muligheder for at udvikle og nyttiggøre sine potentialer og udvikle færdigheder i overensstemmelse med den enkeltes evner.

5.3 Sektoransvarlighedsprincippet

Ansvar for ligebehandling af og lige muligheder for personer med handicap er placeret i den forvaltning, afdeling (eller samarbejdspartner), der i øvrigt har ansvaret for det pågældende område.

5.4 Solidaritetsprincippet

Skattefinansiering, tildeling af kompensation er principielt uafhængig af indkomst, formue etc.

Mindsteindgrebsprincippet

Indsatsen skal tilpasses i respekt for og med inddragelse af den enkelte borger med fokus på den enkeltes ressourcer frem for begrænsninger og med fokus på, at det kan forgå i borgerens nærområde. Ligebehandling betyder ikke at behandle ens, men at sikre alle lige muligheder.

6. Opfølgning

Handicappolitikken skal revideres minimum hvert fjerde år.

Udgave nr.	1
Godkendt af kommunalbestyrelsen	1.9.2010
Ikrafttrædelse	1.9.2010
Kommunikation	Internt rådhus, eksterne institutioner, samarbejdspartnere, Danske Handicaporganisationer, hjemmeside

FN's Standardregler om "Lige Muligheder for Handicappede"

Kilde: De Samvirkende Invalideorganisationer.

Forudsætninger

1: Øget opmærksomhed

De enkelte lande bør træffe foranstaltninger til at skabe øget opmærksomhed om mennesker med handicap, deres rettigheder, behov, medvirken og udviklingsmuligheder.

2: Behandling

De enkelte lande bør sikre mennesker med handicap effektiv behandling.

3: Revalidering

De enkelte lande bør sikre, at der findes revalideringstilbud til mennesker med handicap, således at de kan opnå og bevare deres optimale funktionsniveau og uafhængighed.

4: Støtteforanstaltninger

De enkelte lande bør sikre udvikling og udbud af støtteforanstaltninger, herunder hjælpemidler til mennesker med handicap med henblik på at bistå dem med at øge deres selvstændighed i dagligdagen og med at gøre brug af deres rettigheder.

Indsatsområder

5: Tilgængelighed

De enkelte lande bør anerkende, at tilgængelighed er altafgørende for opnåelse af lige muligheder i alle områder af samfundet. De enkelte lande bør for mennesker med handicap af enhver art:

- a) indføre handlingsprogrammer med henblik på at gøre de fysiske omgivelser tilgængelige og
- b) træffe foranstaltninger til at sørge for adgang til oplysning og kommunikation.

6: Uddannelse

De enkelte lande bør anerkende princippet om lige uddannelsesmuligheder og integration i grundskole, ungdomsuddannelse og højere uddannelse for handicappede børn, unge og voksne. De bør sikre, at uddannelse af mennesker med handicap er en integreret del af uddannelsessystemet.

7: Beskæftigelse

De enkelte lande bør anerkende princippet om, at mennesker med handicap skal have mulighed for at udøve deres menneskerettigheder, specielt på beskæftigelsesområdet. I både by- og landområder skal de have lige muligheder for produktiv og udbytterig beskæftigelse på arbejdsmarkedet.

8: Bevarelse af indkomst og social sikring

De enkelte lande er ansvarlige for, at mennesker med handicap bevarer deres indkomst og opnår social sikring.

9: Familieliv og personlig integritet

De enkelte lande bør fremme fuld deltagelse for mennesker med handicap i familielivet. De bør fremme deres rettigheder med hensyn til personlig integritet og sikre, at lovgivningen ikke diskriminerer mod mennesker med handicap med hensyn til seksuelle forhold, ægteskab og forældreværdighed.

10: Kultur

De enkelte lande skal sikre, at mennesker med handicap integreres og kan deltage i kulturelle aktiviteter på lige fod med andre.

11: Fritid og sport

De enkelte lande skal træffe foranstaltninger, der sikrer, at mennesker med handicap har lige muligheder for udøvelse af fritids- og sportsaktiviteter.

12: Religion

De enkelte lande skal opfordres til, at der træffes foranstaltninger til handicappedes lige deltagelse i det religiøse liv - i det samfund, de tilhører.

Gennemførelse

13: Oplysning og forskning

De enkelte lande påtager sig det endelige ansvar for indsamling og formidling af oplysninger om handicappedes levevilkår og at fremme omfattende forskning på alle områder, herunder vedrørende barrierer, der påvirker handicappedes liv.

14: Strategi og planlægning

De enkelte lande skal sikre, at handicapaspektet indgår i deres strategi og planlægning i alle tilfælde, hvor det er relevant..

15: Lovgivning

De enkelte lande har ansvaret for at skabe lovgrundlaget for de foranstaltninger, der skal til for at opnå fuld deltagelse og lige muligheder for mennesker med handicap.

16: Økonomisk politik

De enkelte lande har det økonomiske ansvar for nationale programmer og foranstaltninger til at skabe lige muligheder for mennesker med handicap.

17: Koordinering af indsatsen

De enkelte lande er ansvarlige for oprettelse og styrkelse af nationale koordinationsudvalg, eller lignende organer, der skal tjene som nationalt samlingspunkt for handicapsspørgsmål.

18: Organisationer af handicappede

De enkelte lande bør anerkende handicaporganisationernes ret til at repræsentere mennesker med handicap nationalt, regionalt og lokalt. De enkelte lande bør også anerkende handicaporganisationernes rådgivende rolle i beslutningsprocessen med hensyn til handicapsspørgsmål.

19: Uddannelse af personale

De enkelte lande er ansvarlige for at sikre tilstrækkelig uddannelse af personale, der på alle niveauer er involveret i planlægningen og tilvejebringelsen af programmer og serviceydelser for mennesker med handicap.

20: National opfølgning og evaluering

De enkelte lande er ansvarlige for løbende opfølgning og evaluering af gennemførelse af nationale programmer og ydelser vedrørende lige muligheder for mennesker med handicap.

21: Teknisk og økonomisk samarbejde

De enkelte lande, industrilande såvel som udviklingslande, har ansvaret for at samarbejde om og træffe foranstaltninger til at forbedre handicappedes levevilkår i udviklingslandene.

22: Internationalt samarbejde

De enkelte lande skal deltage aktivt i internationalt samarbejde om strategier for tilvejebringelse af lige muligheder for mennesker med handicap.

Definitioner af FN's standardregler

Funktionsnedsættelse og handicap

Betegnelsen "funktionsnedsættelse" dækker et stort antal forskellige funktionsmæssige begrænsninger, der forekommer i alle befolkningsgrupper i samtlige lande i verden. Mennesker kan have funktionsnedsættelse på grund af en fysisk, intellektuel eller sansemæssig funktionshæmning, en medicinsk betinget tilstand eller en sindslidelse. Sådanne funktionshæmninger, tilstande eller sygdomme kan være af permanent eller forbigående art.

Betegnelsen "handicap" betyder tab eller begrænsning af mulighederne for at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. Den beskriver relationen mellem et menneske med funktionsnedsættelse og dets omgivelser. Formålet med denne betegnelse er at sætte fokus på mangler ved omgivelserne og mange af de i samfundet iværksatte aktiviteter, som for eksempel information, kommunikation og uddannelse, der forhindrer mennesker med funktionsnedsættelse i at deltage på lige vilkår med andre.

Forebyggelse

Betegnelsen "forebyggelse" betyder handlinger, der tilsigter at forhindre, at der opstår fysiske, intellektuelle, psykiatriske eller sansemæssige funktionshæmninger (primær forebyggelse) eller at forhindre, at funktionshæmninger forårsager vedvarende funktionsmæssige begrænsninger eller funktionsnedsættelse (sekundær forebyggelse). Forebyggelse kan omfatte mange forskellige foranstaltninger som for eksempel primær sundhedstjeneste, svangerskabs- og spædbørnspleje, ernæringslære, vaccinationsprogrammer til bekæmpelse af smitsomme sygdomme, foranstaltninger til kontrol af geografisk betingede sygdomme, sikkerhedsbestemmelser, programmer til forebyggelse af ulykker i forskellige omgivelser, herunder tilpasning af arbejdspladser med henblik på at forebygge arbejdsskader og sygdomme, samt forebyggelse af funktionsnedsættelse som følge af forurening af miljøet eller væbnede konflikter.

Revalidering

Betegnelsen "revalidering" anvendes om den proces, der tilsigter at sætte handicappede i stand til at opnå og bevare det optimale funktionsniveau på det fysiske, sansemæssige, intellektuelle, mentale og/eller sociale område og dermed give dem mulighed for at ændre deres liv og opnå større uafhængighed. Revalidering kan omfatte foranstaltninger til at tilvejebringe og/eller genoprette funktioner eller til at kompensere for tabet af eller mangelen på en funktion eller en funktionsmæssig begrænsning. Revalidering omfatter ikke den indledende behandling, men derimod en lang række foranstaltninger og aktiviteter fra mere grundlæggende og almen revalidering til målrettede aktiviteter, som for eksempel erhvervs-mæssig revalidering.

Tilvejebringelse af lige muligheder

Betegnelsen "tilvejebringelse af lige muligheder" betegner den proces, der gør samfundets og omgivelsernes tilbud, som for eksempel serviceydelser, aktiviteter, information og dokumentation tilgængelige for alle, og især for mennesker med handicap.

Princippet om lige rettigheder indebærer, at alle menneskers behov er lige vigtige, at disse behov skal danne grundlag for samfundsplanlægningen, og at alle ressourcer skal anvendes på en sådan måde, at alle sikres lige muligheder for at deltage.

Mennesker med handicap er borgere i samfundet og har ret til at forblive i deres lokalsamfund. De bør modtage den støtte de har behov for inden for de almindelige rammer for uddannelse, sundhed, beskæftigelse og social bistand.

Når mennesker med handicap opnår lige rettigheder, bør de også have samme forpligtelser som andre. Når disse rettigheder opnås, bør samfundet øge forventningerne til mennesker med handicap. Som et led i processen frem mod lige muligheder bør der træffes foranstaltninger, der hjælper handicappede til at påtage sig deres fulde ansvar som samfundsborgere.

Fire grundprincipper i dansk handicappolitik

(teksten er baseret på uddrag af Det Centrale Handicpråds pjece fra 2005 "Dansk Handicappolitiks grundprincipper")

De 4 væsentlige grundprincipper: kompensationsprincippet, sektoransvarlighedsprincippet, solidaritetsprincippet og ligebehandlingsprincippet har siden begyndelsen af 1980'erne dannet fundamentet for dansk handicappolitik.

Kompensationsprincippet

Kompensationsprincippet indebærer, at samfundet tilbyder mennesker, som har en funktionsnedsættelse, en række ydelser og hjælpeforanstaltninger med det formål at afhjælpe eller begrænse konsekvenserne af den nedsatte funktion mest muligt.

Kompensationen skal - så langt som det overhovedet er muligt - forhindre og forebygge de situationer, som begrænser udfoldelsesmuligheder for personer med en funktionsnedsættelse. Kompensationsprincippet er en helt afgørende brik i bestræbelserne på at skabe lige muligheder.

Ideen med kompensationsprincippet er at skabe et så lige udgangspunkt som overhovedet muligt. Kompensation er ikke privilegier eller positiv særbehandling, men et forsøg på at udjævne et ulige udgangspunkt.

Forstår man kompensationsprincippet som en bro - en bro over kløften mellem de begrænsninger en funktionsnedsættelse afsætter, og de krav og forventninger samfundet stiller, så bliver det tydeligt, at kløften må angribes fra begge sider - man må bygge på broen fra både individsiden og fra samfundssiden.

Kompensation kan derfor være mange ting og have mange forskellige udgangspunkter:

- Kompensationen kan bestå i *individuelle personlige ydelser*, f.eks. et høreapparat eller en støttekontaktperson
- Kompensationen kan bestå i *parallelle tilbud*, f.eks. at skriftlige pjecer udgives i en parallel version på lydbånd eller individuelle kørselsordninger for personer, der ikke kan benytte ordinær kollektiv trafik.
- Kompensationen kan bestå i *kollektive tiltag*, det vil sige, at samfundet som sådan indrettes, så der tages de videst mulige hensyn til mennesker med en funktionsnedsættelse. Det kan i nogle situationer være meget konkrete og praktiske initiativer - i andre situationer mere holdningspåvirkende aktiviteter, henholdsvis f.eks. at lave web-sider, så de uden videre også kan benyttes af blinde eller, at offentlige myndigheder gennem information og dialog fremmer tolerance og bekæmper tabuer, så eksempelvis etablering af botilbud og placering af institutioner ikke møder holdningsmæssig modstand.

Sektoransvarlighedsprincippet

Sektoransvarlighedsprincippet er forbundet med kompensationsprincippet derved, at det er sektoransvarlighedsprincippet, der regulerer, hvem der er ansvarlig for at stille den nødvendige kompensation til rådighed.

Derfor indebærer sektoransvarlighedsprincippet: at den myndighed, organisation eller virksomhed, som har ansvaret for at levere ydelser, tjenester eller service til borgerne i almindelighed, har en tilsvarende forpligtelse til at sikre og finansiere, at disse ydelser, tjenester eller services er tilgængelige for mennesker med en funktionsnedsættelse.

Sektoransvarlighedsprincippet er ikke et fast juridisk begreb. Der findes ikke en lov, som definerer og fastlægger rammerne for sektoransvarlighedsprincippet. Men princippet er over de seneste 20 år løbende og i stigende omfang blevet integreret i forskellige sektorlovgivninger. For eksempel indeholder lovgivning inden for uddannelse, byggeri, beskæftigelse og kollektiv trafik i dag bestemmelser, som fastlægger sektorens ansvar over for mennesker med funktionsnedsættelser. Sektoransvarlighedsprincippet er ligeledes en del af Folketingsbeslutningen om ligebehandling fra 1993 (B43), hvor det bl.a. understreges, at princippet også omfatter private aktører. Princippet er desuden beskrevet i vejledningen til serviceloven, ligesom Den Sociale Ankestyrelsen har brugt princippet som afgørende argument i flere afgørelser.

Solidaritetsprincippet

Solidaritetsprincippet betyder, at støtteforanstaltninger og handicapkompenserende ydelser finansieres solidarisk via skattesystemet. Det indebærer, at tildelingen af kompensation principielt er gratis for den enkelte og dermed uafhængig af indkomst og formue.

Solidaritetsprincippet er ikke et eksklusivt handicappolitisk princip, men et generelt velfærdspolitisk princip. Når solidaritetsprincippet alligevel bør nævnes blandt handicappolitikens grundprincipper, skyldes det, at solidaritetsprincippet er med til at fastholde kompensationsprincippet som en ren ligebehandlingsforanstaltning - ikke en trangsbestemt foranstaltning. Hvad enten du er rig eller fattig, har du behov for kompensation for at få et lige udgangspunkt.

Ligebehandlingsprincippet

Ligebehandlingsprincippet opstår, når man kombinerer sektoransvarlighedsprincippet med kompensationsprincippet og solidaritetsprincippet.

Ligebehandling betyder ikke at behandle alle ens. Ligebehandling betyder derimod at sikre alle lige muligheder - lige muligheder for at udvikle og nyttiggøre sine potentialer og udvikle færdigheder i overensstemmelse med den enkeltes evner. Ligebehandling vil derfor ofte betyde forskelsbehandling af mennesker, fordi handicappede har andre forudsætninger end ikke-handicappede, og fordi handicappede indbyrdes har vidt forskellige forudsætninger.

Netop forståelsen for, at handicappede indbyrdes har vidt forskellige forudsætninger, er vigtig. Grundlæggende gælder ligebehandlingsprincippet naturligvis for alle uanset karakteren af funktionsnedsættelsen. Men ligebehandlingsbegrebet er også nødsaget til at reflektere, at der er betydelig forskel på at være for eksempel blind og svært multihandicappet.

Et er at tale om og forstå ligebehandling på arbejdsmarkedet, når eksemplet er en blind jurist, som ikke har andre problemer end, at vedkommende ikke kan se. Noget andet er at tale om ligebehandlingsbegrebet for udviklingshæmmede, sindslidende og multihandicappede, hvor udgangspunktet er meget anderledes.

Ligebehandlingsbegrebet skal kunne rumme alle former for funktionsnedsættelse. Det må ikke blive eksklusivt og kun have relevans der, hvor der umiddelbart kan kompenseres til et lige udgangspunkt. For at rumme alle må vi definere ligebehandlingsprincippet ud fra nogle mindre mekaniske, men måske snare moralske begreber om livskvalitet og det gode liv. Altså ret til at leve et liv på egne præmisser uanset funktionsnedsættelse og uanset, at man i mange situationer er dybt afhængig af indsatsen fra det offentlige. Ligebehandlingsprincippet er med andre ord meget bredere end det, der kan rummes inden for kompensationsprincippets forestilling om det lige udgangspunkt. Når det ikke er muligt fuldt ud at opnå lige muligheder, så er ligebehandling at sikre "det gode liv".

